

OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2015 R.

Niniejsze opracowanie zawiera statystyczną charakterystykę ilościowo-jakościową zasobów naturalnych, problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej. Podstawowe źródło danych stanowią badania statystyczne GUS oparte głównie na sprawozdawczości rocznej. Materiał uzupełniający stanowią dane ze sprawozdawczości ministerstw: Środowiska; Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Dane o **stanie w ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454). Wykazy gruntów sporządzają Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz wojewódzkie wydziały geodezji i gospodarki gruntami. Dane te prezentowane są według **powierzchni geodezyjnej**.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. z 2013, poz. 1205).

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane). Zostały one zaewidencjonowane w oparciu o kryteria i zasady określone w odpowiednich ustawach o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych). Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1. w pozycji **na cele produkcyjne** wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie: minimum 5 dam³ wody podziemnej albo minimum 20 dam³ wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie co najmniej 20 dam³ ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
2. w pozycji **nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych** – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni minimum 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni co najmniej 10 ha;
3. w pozycji **eksploatacja sieci wodociągowej** – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w pkt 1 i 3.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** pochodzą z corocznej sprawozdawczości GUS i dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hal, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami).

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych. Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych i gazowych obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery. Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń, wskazuje jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0–100 %, a im bliższa jest 100, tym większy jest potencjał ochrony danego źródła zanieczyszczenia. Prezentowany w opracowaniu wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂), ze względu na to, że wielkość emisji CO₂ charakteryzuje się dużymi wartościami bezwzględnymi.

Dane o **odpadach** (z wyłączeniem komunalnych) opracowano w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21) oraz o Katalog odpadów, wprowadzony w życie dnia 1 stycznia 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2013, poz. 21). Dane dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów, lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Dane o **nakładach na środki trwałe** służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218).

WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI

Powierzchnia województwa kujawsko-pomorskiego (dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii) według stanu w dniu 1 stycznia 2016 r. wyniosła 1797,1 tys. ha (5,7% ogólnej powierzchni Polski), w tym:

- użytki rolne zajmowały powierzchnię 1164,9 tys. ha (64,8% powierzchni ogólnej województwa; w kraju udział ten wyniósł 59,5%);
- powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych wyniosła 439,4 tys. ha (24,4% ogólnej powierzchni województwa; w Polsce – 31,1%);
- grunty pod wodami obejmowały powierzchnię 48,2 tys. ha (2,7% powierzchni województwa; w Polsce – 2,1%);

- grunty zabudowane i zurbanizowane – 92,9 tys. ha (5,2% powierzchni województwa; w kraju – 5,4%), w tym tereny komunikacyjne stanowiły 53,8%, mieszkaniowe 22,4%, a tereny rekreacji i wypoczynku – 3,6% (w Polsce odpowiednio: 54,9%, 19,9% i 3,9%).

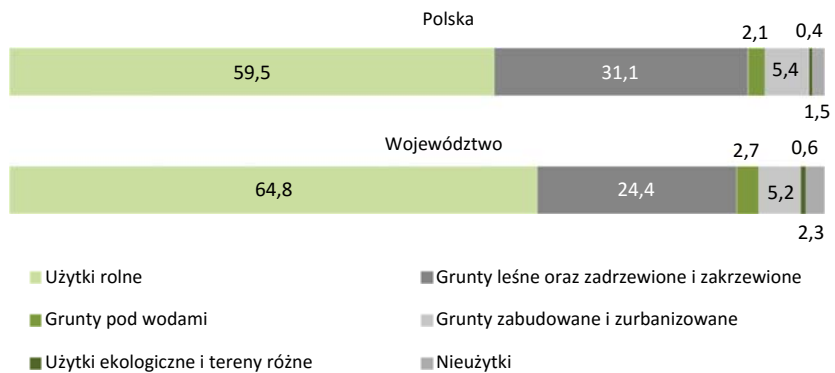
Pozostałe 51,7 tys. ha powierzchni (2,9% powierzchni ogólnej województwa) stanowiły użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne; w kraju 1,9%.

W 2015 r. z produkcji rolniczej i leśnej wyłączono 72 ha gruntów (54 ha gruntów rolnych i 18 ha gruntów leśnych), które przeznaczone zostały przede wszystkim pod tereny osiedlowe (43,1%) i przemysłowe (29,2%). Użytki rolne wyłączone na cele nierolnicze należały głównie do III klasy bonitacyjnej (64,8%).

W końcu 2015 r. łączna powierzchnia **gruntów zdewastowanych i zdegradowanych** była o 3,3% niższa niż w końcu 2014 r. i wyniosła 4,3 tys. ha (6,7% gruntów wymagających rekultywacji w kraju) w tym 97,5% były to grunty zdewastowane. W ciągu roku rekultywacji poddano 84 ha gruntów, które w 45,2% przeznaczono na cele rolnicze.

STRUKTURA POWIERZCHNI WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

OCHRONA PRZYRODY

Ogólna **powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych** w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 r. wyniosła 571,4 tys. ha. Stanowiło to 31,8% powierzchni ogólnej województwa oraz 5,6% *chronionej powierzchni Polski*. Przeciętnie na 1 mieszkańca w województwie przypadało 2739 m² powierzchni prawnie chronionej (w Polsce – 2647 m²). Największą część powierzchni obszarów prawnie chronionych zajmowały:

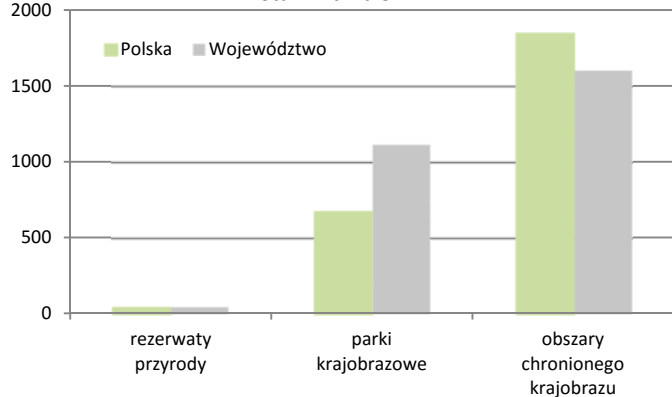
- obszary chronionego krajobrazu – 31 obiektów o powierzchni 334,3 tys. ha (58,5% powierzchni chronionej województwa);
- parki krajobrazowe – 9 obiektów o powierzchni 232,8 tys. ha (40,7% powierzchni chronionej).

Ponadto na terenie województwa wyodrębniono:

- 93 rezerwy o łącznej powierzchni 9,6 tys. ha;
- 1564 użytki ekologiczne – 5,4 tys. ha powierzchni;
- 48 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych – 3,0 tys. ha;
- 5 stanowisk dokumentacyjnych – 93,6 ha;
- 2668 pomników przyrody.

POWIERZCHNIA OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

Największa koncentracja obszarów prawnie chronionych wystąpiła w powiatach: sępoleńskim, tucholskim i brodnickim, gdzie powierzchnia chroniona stanowiła odpowiednio: 77,8%, 64,9% i 55,2%. Najmniejszy udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych odnotowano natomiast we Włocławku (0,6%), Toruniu (6,1%) i powiecie nakielskim (7,5%).

Na terenie województwa zlokalizowano 7 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) i 37 specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO) należących do sieci obszarów Natura 2000, mającej na celu zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Powierzchnia OSO i SOO stanowiła odpowiednio 8,8% i 4,9% ogólnej powierzchni województwa.

WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

W 2015 r. **pobór wody** na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł 252,2 hm³ (2,4% *ogólnego poboru wody w Polsce*) i nie różnił się znacząco od poboru wody w ub. roku. Pobór wody z przeznaczeniem na cele produkcyjne wyniósł 34,1% (spadek o 0,1 p. proc. w porównaniu z ub. rokiem), do nawodnień w rolnictwie, leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 19,7% (spadek w stosunku do 2014 r. o 0,8 p. proc.), a na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 46,2% (wzrost o 0,9 p. proc.).

Największy pobór wody po raz kolejny zanotowano:

- w powiecie świeckim – 16,1% poboru wody w województwie (w tym najwięcej na cele produkcyjne – 79,6%);
- w powiecie inowrocławskim – 13,0% (większość, bo 71,7% na cele produkcyjne);
- w powiecie nakielskim – 11,9% (w tym najwięcej do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 84,9%);
- w Bydgoszczy – 9,7% poboru (w tym najwięcej, bo 81,5% do eksploatacji sieci wodociągowej).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2015 r. wyniosło 223,4 hm³ (88,6% poboru wody) i wzrosło w stosunku do 2014 r. o 0,5%. *Zużycie wody w województwie stanowiło 2,2% zużycia w Polsce.* Największe zużycie, analogicznie jak w przypadku poboru wody, zanotowano w powiatach: świeckim, inowrocławskim, nakielskim oraz w mieście Bydgoszczy.

TABL. 1. **Oczyszczalnie ścieków**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Oczyszczalnie przemysłowe		Oczyszczalnie komunalne	
		liczba	przepustowość w dam ³ /dobę	liczba	przepustowość w dam ³ /dobę
Ogółem	2010	50	404,2	141	451,4
	2014	46	424,5	138	441,9
	2015	48	449,2	137	443,2
Mechaniczne	2010	17	259,9	3	0,6
	2014	14	261,7	–	x
	2015	14	261,7	–	x
Chemiczne	2010	4	28,0	–	x
	2014	3	37,5	–	x
	2015	3	37,5	–	x
Biologiczne	2010	28	109,8	107	112,2 ^a
	2014	28	112,5	107	76,4
	2015	30	132,8	104	72,4
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2010	1	6,5	31	338,6
	2014	1	12,8	31	365,5
	2015	1	17,2	33	370,9

^a Dotyczy urządzeń do biologicznego przetwarzania.

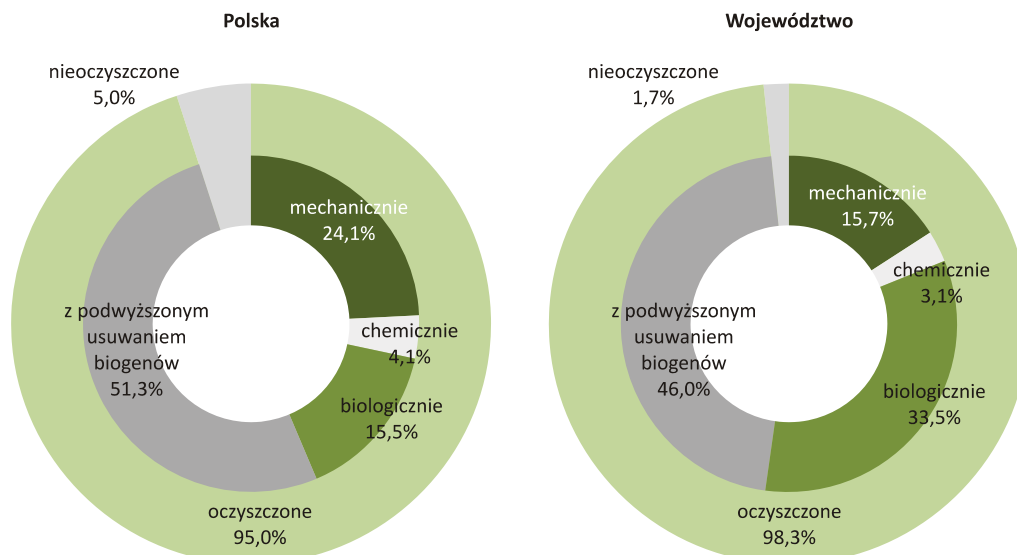
W 2015 r. do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono 124,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, w tym 118,9 hm³ wymagało oczyszczenia (95,8%). *Stanowiło to 5,6% ścieków wymagających oczyszczenia w kraju.* Ilość ścieków wymagających oczyszczenia zmalała w stosunku do 2014 r. zarówno w województwie – o 2,3%, *jak i w Polsce – o 0,1%.*

Najwięcej ścieków wymagających oczyszczenia wytworzono w: powiecie świeckim – 22,8% udziału w ilości

ogółem, Bydgoszczy – 14,9%, powiecie toruńskim – 14,9% oraz we Włocławku – 10,5%. Liczba oczyszczalni komunalnych funkcjonujących na terenie województwa zmalała ze 138 w 2014 r. do 137 w analizowanym roku.

STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZENIA ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2015 R.

Na koniec 2015 r. 72,1% mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego korzystało z oczyszczalni ścieków; w stosunku do 2014 r. wskaźnik ten wzrósł o 0,5 p. proc.

ZANIECZYSZCZENIA I OCHRONA POWIETRZA

W 2015 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim uznano 92 zakłady (o 6 więcej niż w 2014 r.). Zakłady te wyemitowały 2,6 tys. ton **zanieczyszczeń pyłowych** (5,9% zanieczyszczeń pyłowych w kraju), tj. o 29,9% mniej niż w ub. roku. Podobnie jak w latach poprzednich, największy udział (59,0%) miały pyły wytworzone w procesie spalania paliw. Emisja zanieczyszczeń pyłowych koncentrowała się głównie: we Włocławku – 23,0%, w powiecie inowrocławskim – 19,9% oraz w powiecie świeckim – 11,1%.

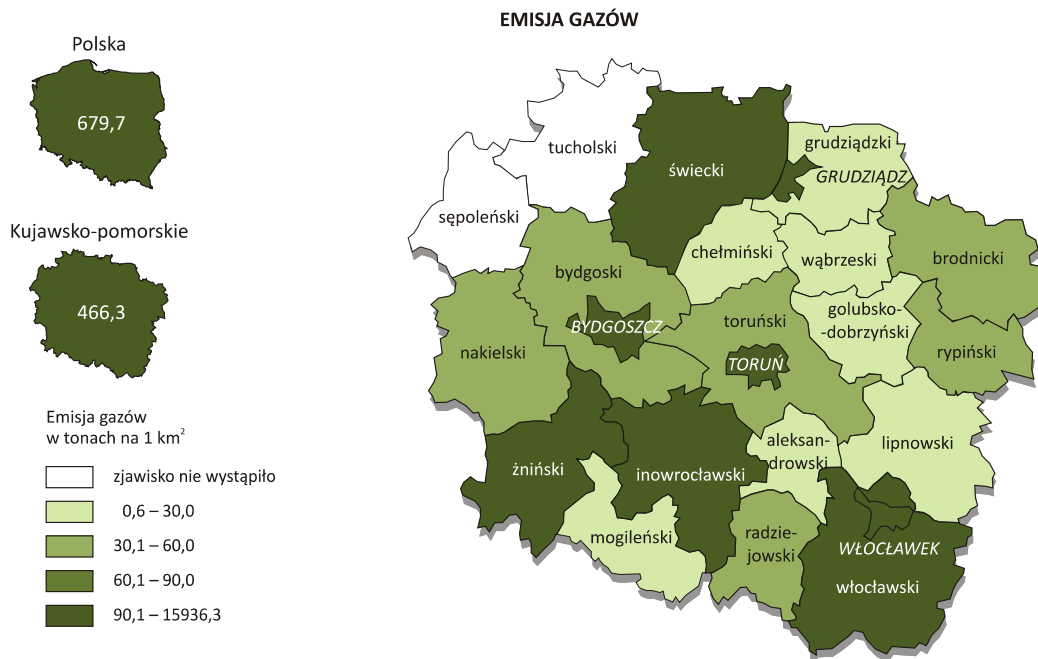
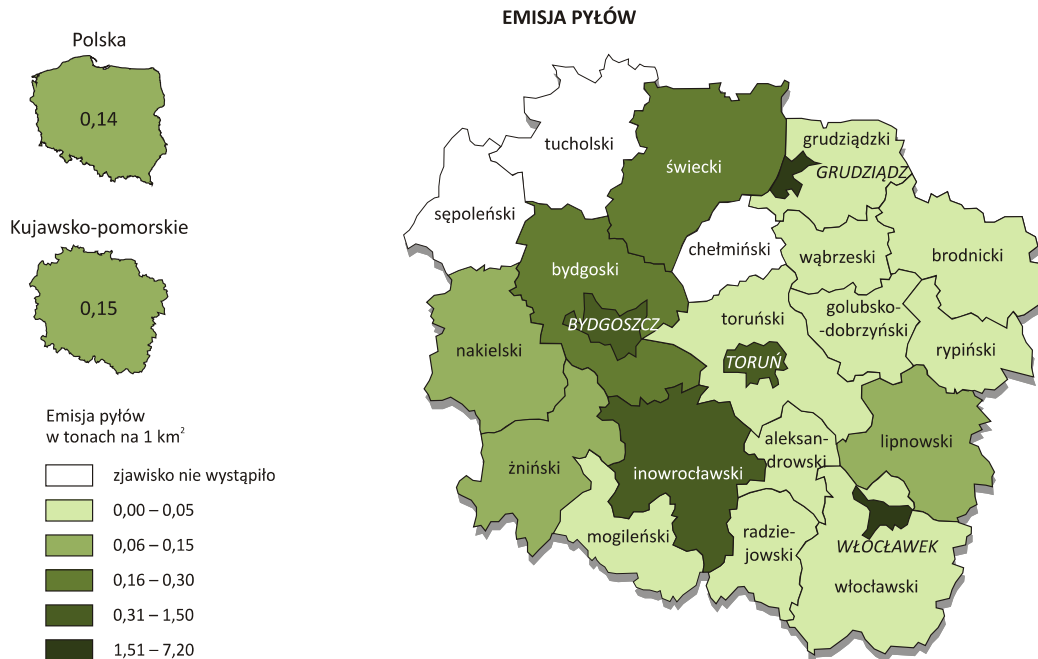
Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w analizowanym roku wyniosła 51,5 tys. ton (3,2% zanieczyszczeń gazowych Polski) i była wyższa o 9,1% w porównaniu z 2014 r. Największa koncentracja zanieczyszczeń gazowych wystąpiła: w powiecie inowrocławskim – 40,5%, we Włocławku – 17,2% i w Bydgoszczy – 13,0%.

W 2015 r. w **urządzeniach** do redukcji zanieczyszczeń **zatrzymano i zneutralizowano** 479,8 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i 23,5 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 69 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 14.

W województwie kujawsko-pomorskim **stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych** w 2015 r. wyniósł 99,5% i był o 0,3 p. proc. wyższy niż w 2014 r., a w przypadku zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wskaźnik ten obniżył się z 33,8% w 2014 r. do 31,4% w analizowanym roku.

**EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH W 2015 R.**

ODPADY

W 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim wytworzono 3372,4 tys. ton **odpadów** (z wyłączeniem komunalnych), tj. mniej niż rok temu o 5,6%. Oznacza to, że ilość odpadów przypadająca średnio na 1 km² zmniejszyła się z 198,7 ton w 2014 r. do 187,7 ton obecnie. Udział odpadów **poddanych odzyskowi** zmniejszył się w skali roku o 3,6 p.proc. i wyniósł 9,8%, a nieszkodliwionych wzrósł o 0,2 p.proc. do 52,9%. Powierzchnia niezrekultywowanych terenów składowania odpadów wzrosła w skali roku o 0,4% i zajmowała 253,8 ha.

Ilość **odpadów komunalnych** powstałych w ciągu roku w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności wzrosła w stosunku do ub. roku o 8,7% i wyniosła 592,9 tys. ton, w tym 473,4 tys. ton to odpady powstające w gospodarstwach domowych (79,8% udziału). Udział odpadów wyselekcjonowanych wzrósł o 3,0 p. proc. w stosunku do 2014 r., tj. do 21,6% ogółu zgromadzonych odpadów. Odpady komunalne były wywożone na 25 czynnych kontrolowanych składowisk, które zajmowały łączną powierzchnię 156,0 ha, czyli wyższą niż w 2014 r. o 0,1%.

TABL. 2. **Odpady komunalne zebrane selektywnie**

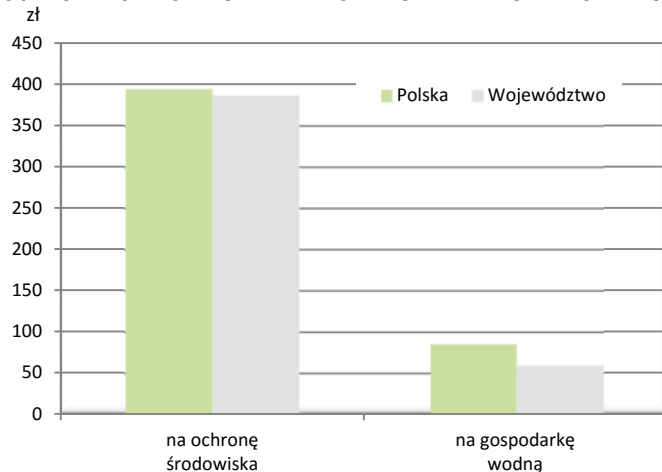
WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady komunalne zebrane selektywnie										
	ogółem	w tym									
		papier i tektura	szkło	tworzywa sztuczne	metale	tekstylna	niebezpieczne	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	wielkogabarytowe	biodegradowalne	
Ogółem w t	2010	49579,1	8180,7	11386,5	7140,8	443,4	1270,4	29,5	405,4	2072,5	18649,9
	2014	101513,0	8436,3	22637,9	12643,8	879,5	1459,6	60,4	930,1	7177,0	45067,2
	2015	128043,8	8064,1	25609,1	15129,0	963,6	205,3	63,4	899,3	9770,9	52689,3
w tym z gospodarstw domowych	2010	38168,8	4972,0	9407,5	5875,0	314,8	1253,0	20,9	355,8	1603,2	14366,6
	2014	90077,9	6764,4	20523,6	11220,9	790,5	1436,2	57,5	907,5	6959,1	39447,3
	2015	115712,6	6463,0	23398,8	14026,7	876,6	197,8	59,3	657,7	9551,4	46975,5

NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2015 r. **nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska** w województwie kujawsko-pomorskim wyniosły 807,1 mln zł i były o 21,6% wyższe niż przed rokiem. *Wydatki te stanowiły 5,3% nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w kraju (w 2014 r. – 4,7%) i 5,8% ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie (przed rokiem 6,0%).* Najwięcej środków przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 44,3% (poprzednio – 34,9%), na gospodarkę odpadami – 29,2%, a na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przekazano 14,4% nakładów inwestycyjnych (przed rokiem było to odpowiednio 48,4% i 10,7%).

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim poniesiono w kwocie 125,4 mln zł (o 18,3% mniej niż przed rokiem), *co stanowiło 3,8% krajowych nakładów inwestycyjnych na ten cel (w 2014 r. – 4,0%) i 0,9% ogółu wydatków inwestycyjnych w województwie (przed rokiem 1,4%).* Najwięcej środków przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody – 35,8%, na budowę obwałowań przeciwpowodziowych i stacji pomp – 27,1% oraz na zbiorniki i stopnie wodne – 21,6% wydatków (w 2014 r. analogicznie 28,5% , 24,9% i 39,2%).

NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA W 2015 R.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2015 r. wyniosły 386,6 zł, a gospodarce wodnej – 60,1 zł.

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku w 2015 r. inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim to m.in.:

- sieć wodociągowa o długości 256,4 km,
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki o długości 206,7 km,
- sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody opadowe o długości 75,8 km,
- ujęcia wodne o wydajności 2208 m³/dobę,
- stacje uzdatniania wody o wydajności 4351 m³/dobę,
- zbiornik wodny o pojemności całkowitej 26000 m³,
- 1002 indywidualne oczyszczalnie ścieków o łącznej wydajności 2585 m³/dobę,
- obwałowania przeciwpowodziowe o długości 16,6 km,
- stacja pomp na zawałach i obszarach depresyjnych,
- urządzenia i instalacje do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych o rocznej wydajności odpowiednio 7468 t i 161 t.

Autor opracowania: *Anna Nakielska* – tel. 52 3669 364, *Joanna Wojciechowska* – tel. 52 3669 380

Redakcja techniczna, skład i grafika komputerowa: *Adam Mańkowski, Anna Nakielska*

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych pod kierunkiem *Małgorzaty Rybak*

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669 400